

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ÁVÉD JÁKÓ

Munkatársak:

Dr. Mayer Ödön, Balla István és Falu Kornél.

Kiadó: PAPP GYÖRGY

Szerkesztőség Apaffy utca 186. sz.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében.

Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltnének.

Felhívás a Kossuth muzeum megmentésére!

Az 1848—49-i dicső és szomorú idők szent emléktárgyait gyűjteni kellett volna a nemzet jobbainak, a vagyonos osztálynak, de nem jutott eszébe közülük ilyesmi senkinek.

Gróf Kreith Béla volt az első, ki már ifjkorában hozzá látott a dicső korszakra vonatkozó képek és emlékek összegyűjtéséhez.

A Nemzeti muzeumnak adott kisebb gyűjteményén kívül összegyűjtött tizszer annyi emléktárgyat. Több ezer nyomtatott képet, több száz festményt, fegyvert, honvéd zászlókat és ruhákat, több ezer proklamációt, nyomtatványt és kéziratot, Kossuth Atyánknak csaknem összes turini butorait és nevezetesebb emléktárgyait stb. gyűjtött, összevásárlásukra áldozván vagyonát, s ezenkívül minden idejét.

Báró Helfert József valóságos belső titkos tanácsos, a Ferencz József rend főkanclerárja, 1848—49-i történész és gyűjtő (mint ilyen a legqualifikáltabb szakember,) kétszázezer forintnál magasabb értékűnek jelentette ki levélben is gróf Kreith Béla muzeumát.

Krivácsi József ezredes szerint: „Gróf Kreith Béla a Kossuth muzeum létesítésével, valamint csupa hazafias képeinek terjesztésével olyan nagy mértékben mozdította elő a Kossuth kultuszt és a függetlenségi eszmét, mint rajta kívül senki. Ezzel örök érdemeket szerzett.

Valóságos rajongó hazafiságtól áthatva egy ember; ő végezte azt, amit az egész nemzetnek kötelessége lett volna: a hősök és vértanúk emléktárgyait összegyűjteni.

És mi lett érte a köszönet?

Ennek az óriási gyűjteménynek a boldogult jó Gerlóczy közbenjárására a fővárosi tanács oda adta a Stefánia-uton lévő régi műcsarnokát, de rövid két évre rá, Gerlóczy halála után, elvették a gyönyörű helyiséget, azt mondták, hogy kell a főváros régiségeinek.

De mást nem adtak helyette.

A hősök, vértanúk és Kossuth Atyánk emléktárgyainak pedig kileneztizredrésze rossz raktárba került vízthordó- és szemetes kocsik közé, mivel gróf Kreith

Béla a már föladozott vagyonán kívül többet nem áldozhatott a Kossuth muzeumra. (Egy kis része most a Józsefvárosi körben van kiállítva.)

A Nemzeti muzeum kijelentette, hogy ezidőszent nincsen helye akkora gyűjtemény befogására.

De a német Goethe emlékeknek tudtak igen szép helyet adni az Akadémia palotájában.

Oly furcsa dolog ez, mintha a Kossutherkélyeknek palotát emelne Berlin, de Goetae vagy Bismarck emléktárgyaknak nem juttatna helyet, azok szállástalanok lennének a német fővárosban, mint nálunk a Kossuth-muzeum.

Ez a rettenetes közöny eszünkbe juttatja Kossuth Atyánknak egy szörnyű megjegyzését. Midőn a gyűjtemény alapítója Turinban dicsekedve említette, hogy ezer és néhányszáz Kossuth képnek a kiadmánya van már összegyűjtve. Keserűen jegyezte meg erre Kossuth:

„Vigyázzanak, hogy a mai generációnak hazafiatlan politikát űző nagyobb része, csupa közönyből, még a szemétdombra ne jutassa az 1848—49-i hősök emléktárgyait az én sokféle arcképeimmel együtt.”

De azért nem esünk kétségbe.

Talán vannak még a mai generációnak is hazafiasabb tagjai, a kik nem engedik elpusztulni a hősök és vértanúk e valóságos Pantheonát.

Dr. Kacziány Géza jeles írók és történészek megírta a szabadságharc összes vértanuinak könyvét.

Tíz évi tanulmány és kutatás nyomán leírta és a muzeum képeiből illusztrálta az 1848—49-, 1850-, 1851-, 1852- és 1853-ban történt összes kivégzéseket, Magyar Vértanúk Könyve czim alatt.

Vas József pedig kiadta százhatvannégy arcképpel, a kivégzéseket mutató többnyire egykoru képekkel, és 12 színes műlappal illusztrálva, diszes kötésben ezt a művet.

Az első kiadásnak az összesjövédelmét a muzeum fönntartására adományozom.

A műnek ára hat korona 80 fillér, de lehet belőle tíz és husz koronás példányokat rendelni a muzeum támogatására, melyek igen vastag papíron és nagyon díszesen vannak kiállítva.

Megrendelhetők e lapoktól egyszerű levelezési lappal is.

Ajánljuk az album megvételét, mert az 1848—49-i hősök, vértanúk és Kossuth Atyánk emlékeit mentjük meg ezzel.

A szerkesztőség.

A vidéki sajtóról.

Az egész sajtónak feladata körülbelül egy és ugyanaz. Kigyomlálni a dudvát onnét, a hová magát befészkelte. A sajtó feladata, hogy sasszemekkel ellenőrizze azoknak a tevékenységét, kik állásuknál fogva arra vannak hivatva, hogy előmozdítsák a közügyet és hogy támogatásukra legyenek azoknak, akik a segítségre rászorultak.

A sajtó maga az élő nemzet. A milyen a nemzet, olyan a sajtója és megfordítva. A nemzet kíváncsi, ugyszólván összes életnyilvánulásai a sajtóban tükröződnek vissza. Egészséges sajtó, egészséges lelket képes belchelni a nemzet testébe. Romlott sajtó a fertőző bacillusok egész seregét viszi magával a megmételtyezi azok lelkiéletét, kiknek szellemi táplálékul szolgál. Nincs könnyebb, mint fogékony lelket hálóba keríteni a sajtó hatalmával.

A fővárosi sajtó, mint olyan, mely főfeladatát az állami élet ellenőrzésében látja, nem terjedhet ki csak éppen a törvényhozás és a törvényvégrehajtás főbb eseményeire. Tért nyithat a fővárosi ügyeknek, itt-ott hozzászólhat olyan vidéki eseményekhez is, melyek országos jelentőségűvé növekedtek, de a fővárosi sajtó rendes medre mégsem egyéb az általános érdekű és a nap politikai eseményeinél.

Hivatásban és jelentőségben semmivel sem áll a fővárosi sajtó mögött a vidéki. Bárminő lenézéssel, akár milyen kiesinylő csufolódással kísérjék a vidéki sajtó tevékenységét olyanok, kiknek okuk van lebecsülni mindazokat a faktorokat, melyekhez vagy fel nem emelkedhetnek, vagy kiktől félniök kell, annyi bizonyos, hogy a vidéki sajtó a maga megkörvonalozott hatáskörében éppen olyan fontosságu tényező, mint a fővárosi a magáéban. Sőt minden tartózkodás nélkül mondhatjuk, hogy jóval több. Mert míg a fővárosi lapok hasábjai

TÁRCZA.

Adatok Gyulafehérvár multjából.

(Polytatás.)

A tatárjárás is sokat ártott az Árpád-kori Fehérvárnak. Királyaink segíteni igyekeznek a bajon, de mert idegen elemekre vannak utalva, a polgárság mesterségesen alakult ki és idegen maradt. Így Fehérvár első polgársága és kulturája idegen, mert a fejlettebb idegen kultúra, mit az idegenek hoztak magukkal, egész súlyosan nehezedett a városokra. A lakosság gyér és kevés volt az ország kiterjedéséhez képest. Egész nagy vidékeket őserdők, vagy a folyók áradásaiból keletkezett mocsarak borítottak.

Az idegenek gazdaságilag fejlettebb országokból jöttek, jobban tudták művelni a földet, értettek a bányászathoz, iparhoz és kereskedéshez s azon helyeket szállották meg különösen, melyek a forgalom szempontjából kiválóan fontosak voltak. Később magyar elemek beszivárgása tapasztalható a városi életben. Megfelelő befolyást is igyekeztek kivívni, de e tekintetben kedvezőbbek akkor lettek a viszonyok, amikor Gyulafehérvár az önálló fejedelmek székhelyévé lett. 1556-tól kezdve. Izabella királyné, János Zsigmond, a Báthoriak, Boeskaik, Bethlenek, a Rákócziak alatt élt Erdély s Gyulafehérvár is, mint fejedelmi székhely az aranykorát. Különösen Bethlen Gábor és a Rákócziak mindent megtettek, hogy Gyulafehérvár valóban fejedelmi, gazdag és díszes székhely lehessen. Fényes udvaruk gyülekező helye az erdélyi fő és köznemességnek s nemcsak a fejedelmek, hanem a nemesek is versenyeztek a fény, a pompa mi-

nél nagyobb méretű kifejtésében. Fehérvár megszépült, díszes magán és középületek ékesítették utcáit, iskolái hiresekké váltak, forgalma megélénkült, ipara fölvirágozott.

Hajdani nagyságáról, boldog állapotáról egykori utazók és szemtanúk is bizonyosságot tesznek. Strassburgi Pál, ki 1632-ben Stambulba utazott, ezeket írja gyulafehérvári tartózkodásáról: „Február 9. Gyulafehérvárról Kovácsóczy kanclerár 80 lovassal és néhány kocsival elébem jöve a fejedelem nevében üdvözölt. Dél előtt 9 órakor a fejedelemhez mentem. A kanclerár a fejedelem lovaival és hintójával lakásom elé jött, hol az udvari szolgák várakoztak. A hintó mellett mindkétfelől poroszok haladtak. A palota tornáczát a szolgasereg, a belső termet az ország tanácsosai, a többi termeket a köznemesek foglalták el. A fejedelem a küszöbön állott (I. R. Gy.) Arczából a jószívűség és vidámság sugárzott. Biborszinű köntöst viselt és kocsagtollal volt diszítve. Az asztalra gyönyörű művészileg készített óra és drága kövekkel kirakott buzogány volt elhelyezve. Midőn az ebéd ideje elérkezett, a háznagy ünnepélyes lakomára hívott meg. A fejedelemné testvére ment férjhez. A lakoma minden nagyobb szabású ivás nélkül ment végbe, a tánczokat illedelmesen és szerényen lejtették.” Nem tudja megérteni a magyar vitézi táncot, a toborzót, amit a drabantok lejtettek. Ezeket írja róla: „Sohasem láttam a pirhikus tánczot, melyet hajdan a régiek gyakoroltak, most pedig a katonák tánczolnak. Ezek meztelen karddal tánczolnak, egymás kardjára ütnek, miáltal nagy csörömpölés keletkezik, forognak, a levegőben ugrálnak, meglepő ügyességgel a földhöz vágódnak, végül a maguk módja szerint énekelnek, mint ezt hajdan a görögök is tették.”

Wortleyné ezeket írja a magyar nőkről: „Láttam egy szép magyar hölgyet, unokahugát és két leányát, kikkel csakhamar megismerkedtünk. A magyar hölgyek sokkal szebbek, mint az Ausztriaiak. Az összes bécsi szépségek Magyarországról kerülnek ki. A magyar nők általában szép testalkatúak és igen illedelmesen öltözködnek. E hölgy vörösbársony ruhát viselt, mely nagyszerűen simul testéhez. A ruhaujjak szintén feszesen szorítják a karokat és a ruhadereket elől, két sor arany gyöngy és gyémántgombok tartják össze. Pompás ebéddel vendégelt meg, a társalgás igen művelt és kellemes volt. A magyar nemzeti viselet nagyon drága. Maga a kocsagtollbokréta gyakran néhány guineaba kerül (egy guinea 12 ft.) A kereskedelem a zsidók, görögök és örmények kezében van.” Towson Róbert szerint pedig a XVIII. században német konyha, német divat és német szokás az uralkodó. Ebéd előtt és ebéd után mindenki magában imádkozik.

Evila Cselebi török író, ki 1660—64-ig személyesen fordult meg Gyulafehérvárott, ezeket írja róla: Erdély Belgrádja az erdélyi királyok (fejedelmek) tartózkodási helye. Vára a Marosfolyó partján egy nagy síkságon fekszik. Négyyszög alakú erős vár. (Nem a mostaniról van szó.) Öt téglából építkezésű bástyája van, mint Várad várának. Két kapuja közül egyik keletnek, másik nyugatnak néz. A vár belsejét sakktábla festésű utak s oly művészi femplomok díszítik, hogy azt leírni nem lehet. Fogadók, iskolák, püspöki és papi házak, fejedelmi lakok, bazár és árúcsarnokok ékesítik. A vár keleti oldalán levő fal felett, síkságra tekintve állt a királyoknak ritka szép palotája, melynek összes falait és kapuit különféle színű festmények, valamennyi oszlopát pedig

csak magasabb fokú igények számára vannak nyitva, míg a fejlettebb sajtó nem képes a részletekre kiterjeszkedni, addig a vidéki sajtó érzi, tudja olvasóközönségének minden kívánságát, minden óhaját. Tudja a helyi viszonyok beható ismerete folytán a módját is annak, hogy miképpen lehetne javítani, helyrehozni mindazt, ami megkívánja a jobb állapotba való helyezést.

A vidéki sajtó nagy hatással lehet az illető vidék egész társadalmi életének alakulására. Ha szükségünk van magyarosodásra, ha kell egyik-másik helyen iskola, ha a közigazgatás nehézségein egy hivatal létesítése segíthet, vagy könnyíthet, ha a pap, tanító vagy bármely más nyilvános közeg visszaél a reá bízott kötelességgel, akkor előáll a vidéki ujság és reá mutat a hibákra és megjelzi azt a helyes irányt, melyet követve, leghelyesebben és leggyorsabban célhoz érhet a község, a járás vagy az egész vármegye.

Annak a sajtónak pedig minden más érdektől függetlenül, egyedül az igazság és a közjó legyen a vezérelve. Ha ilyen elvtől engedi vezetni magát, ha ez képezi minden törekvésének savát-borsát, akkor hivatásának magaslatáról könnyű lesz neki oda jutnia, hogy valóban vezérelhessen minden tekintetben annak a vidéknek, a melynek érdekeit védeni lapja homlokára írta. Az igazság hatalma nagyon erős. Képes a legmakacsabb ellenséggel is szembeállni. Ez a makacs ellenség pedig minden haladásnak kerékkötője, mely ellen istenek is hiába viaskodnak: a balítélet. A balítélet, mely csak az ódiságon rágódik és jónak csak azt tartja, ami a régi jó idők emlékének bélyegét viseli magán.

A vidéki ujságírónak, kinek pedig fokozottabb mértékben kell, hogy érzéke legyen minden üdvös ujtás, minden modern berendezkedés iránt, ami nem megy a nemzeti szokások, a nemzeti jellem rovására. Haladni a műveltebb nyugattal úgy, hogy ezt a haladást értéksithessük a mi magyar nemzeti kulturánk javára, erre buzdítani, az ilyen iránynak utat törni lehet és kell a vidéki sajtónak.

A vidéki sajtónak a balítélettel, a rosszakarattal olykor nagy és komoly küzdelmei vannak, melyek szinte legyőzhetetleneknek látszanak. Az egyedüli fegyver az igazság és a szeretet, a melyek segítségével minden ellentétet lehet elsimítani.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1905. november 30.

— **Kinevezés.** Ö Felsége Galy Rezső cs. és kir. utászszzázados, a Gyulafehérvári Vadásztársulat volt érdemes titkárát, Brassóba térparancsnoknak nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Petres Rezső vizáknai járásbíróági és Szász György gyulafehérvári írnokokat kölcsönösen áthelyezte.

zöldkő, gránit és márvány díszítette. Valamennyi ablaka bronzkeretű, kristály és velencei tükör üveggel volt üvegezve; padozata indiai mozaik munka gyanánt finom márvánnyal kirakott kövekkel volt fedve. Különböző alsó és felső helyiségeiben szökőkutak, viztartó medenczék és csurgók vannak, melyekben tiszta víz bugyog. Ilyen különféle művészi munkák ékesítik. E város levegője és vize, kertjei, szőlője kellemesek. Lakosai, ha már a husz esztendő elérték is, az arcukon még semmi szörincs. Arcszínük fehér és rózsapiros. A nép ruházata barna színű, fejükön zöld és vörös czoboly és nyesttel prémezett kalpag van. Az előkelők prémet és finom szövetet hordanak, mellükre gombot ezüstből, aranyból, a gombkötéseket szép posztóból készítik. Az asszonyok mind selyem rokolyát és különféle szoknyát viselnek. A leányok hajfonatkötőt és az asszonyok fejét arab selyemszínű szerint különféle gyöngyök, rubinköves párták ékesítik. Papucsai színes szattyánból készültek, többnyire vörösek és sárgák. A férfiak nadrágja és köpenyegje mind színes posztóból készült. Öveik aranyozott selyemből vannak. Hires ételeik a fehér czipó kenyér, a friss vaj, lengyel tyúkpecsenye, lengyel tyúkpörkölt, pörkölt ponty, rántott hal, marhahús, karégleves és főzelékek. E város kocsmárosainak különféle részegítő italaik vannak. Megemlékezik egy lakomáról is. Erdély akkori fedelme Apaffi Mihály adta a törököknek:

„A temérdek élelmiszer többnyire kenyér, kalács, pogácsa és czipó nevezetű kenyér volt, mely olyan fehér, mint a halebi kalamacán. A réten magyar szőnyegket terítettek le. Negyven drb. tiszta fehér kenyeret egyenként egy-egy pár ökörtől vont szekérre helyezve hoztak ide s e kenyerek mindegyike húsz lépés hosszú, öt lépés széles és egy ember termetéig magas volt.

(Folyt. köv.)

— **Anyakönyvvezetés.** A belügyminiszter Borza Nikifort az alsófehérvármegyei metesdi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé, Neugebauer Gusztávot pedig a sárdi anyakönyvi kerületbe születési anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **A póttartalékosok** behívására vonatkozó plakátokat részint hivatalos irat mellett, részint anélkül megküldötték minden állami hivatalnak. Egy részök kiragasztotta, másik részök levéltárba helyezte. A vár tele van ezekkel a hirdetésekkel.

— **A szegények karácsonya.** A Vöröskereszt egyesület helyi választmányának a szegények között karácsonykor kiosztandó összeg gyarapítására még a következők adtak adományokat: a Takarékpénztár 35 K., a Népbank 20 K., dr. Náthán Bernát, dr. Fried Ármin 10—10 K., Novák Ferencz, bervei Jónás Adolfné, dr. Csubry Bonifácné, Özevgy Jakabffy Albertné, Mazuchi Gusztávné, bervei Jónás Gyuláné, Deutsch Adolfné, marosváradjai Glück Adolf, Fröhlich Gyuláné, dr. Mayer Ödönné, Storfer Leo 5—5 K., dr. Gál Béláné, dr. Adorján Samuné, Teri Margit, Utry Jánosné 3—3 K., özv. Friedmann Mártonné, özv. Moszkovicz Hermanné, ifj. Jónás Mihály, dr. Baruch Hűgő, Demény Henrik, Fehér Gerő 2—2 K. s végül Eröss Imre 1 koronát. Az eddigi összes bevétel 174 korona. Még mindig kis csepp segítség ez a szükségek ama nagy tengeréhez, amit kielégíteni kellene. *Adakozzunk!*

— **Vadászestély.** Folyó hó 27-én este 8 órakor a helybeli vadásztársulat volt titkárnak Gály cs. és kir. utászszzázadosnak búcsúestélyét tartotta. Az összes vadásztársulati tagok jelen voltak s mindnyájan nagyon sajnáljuk, hogy az egylet érdemes titkára eltávozik a városról. Szigethy István, járásbíró, vadásztársulati elnök, szép szavakban búcsúztatta el az egylet tagjaitól Gály kapitányt, s kérte, hogy továbbra is tartsa meg emlékébe a fehérvári vadásztársulatot, mert az egylet mindenkor szívesen fog visszaemlékezni a volt kedves tagra és titkára. Kiemelve beszédében, hogy Gály kapitány hathatós közbenjárója volt annak, hogy e városban a polgárság és katonaság között a békés egyetértés mindig meg legyen, a miért mindkét részről sok hálával tartoznak a kapitány úrnak. Beszéltek még: Riszner Ödön tanár, dr. László Jenő ügyvéd és dr. Roska Miklós vármegyei tb. aljegyző. Utolsónak hagytam szántsándékkal Zhuber cs. és kir. mérnökkari igazgató, őrnagy urat, ki igazán mindnyájunknak legnagyobb elismerését és tiszteletét érdemelte ki. Az őrnagy úr szintén beszélt s beszédét, daczára annak, hogy nem bírja jól a magyar nyelvet, magyarul kezdte s kérte a tagokat, hogy engedjenek meg neki, de nem tud jól magyarul beszélni, s így németül kénytelen tovább folytatni, de biztosítja a tagokat, hogy ő szereti a magyarokat s tiszteletet érez irántuk. Hatalmas tapssal honorálták a vadásztársulati tagok az őrnagy úr felköszöntőjét s mindenkinek az volt az óhaja: bárcsak mentől több ilyen ügyes tagja lenne a hadseregnek! Az összejövetel egész a késő éjjeli órákig tartott.

— **A gyulafehérvári Kath. Kőr** november hó 26-án, vasárnap este a saját helyiségeiben házi estélyt rendezett. A mostani őszi időszakban ez volt a körnek első házi estélye, amely a hónapvégi élet nehéz viszonyaihoz képest elég szépen sikerült.

— **Az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat** november hó 26-án, vasárnap évi rendes közgyűlésével kapcsolatban nyilvános felolvasást tartott az Európa-szálló dísztermében úgy a tagoknak, mint városunk nagy közönségének élénk érdeklődése mellett. Ott volt az előadáson és a gyűlésen Majláth Gusztáv Károly gróf, erdélyi püspök őnagyméltósága, Novák Ferencz kir. tanácsos polgármester, Imets F. Jákó, Tamási Áron, Kovács Lajos székesegyh. kanonok, Roska József, Balás Endre dr., Kóródy Péter dr., Rejöd József, Wagner Sándor, Fejér Gerő dr., Bartalis József, Király Gáspár, Reithoffer Jenő, Márton Andor, Erös Imre, Butyka Sándor borbándi plebános, Atzél Béla dr., Utry János, Adorján Sámuel dr., Riszner Ödön, Konez Viktor dr., Tokay B., Varga Ferencz, Springer Adolf, Dergán Béla, Wartha Ferencz, Balla István, Csubry Bonifác dr., Barts Márton, Szász Károly, Roska Miklós, Ertl Vendel, Neuwirth József dr., Kőrösy László, Vince

Albert, Engi K., Jäger Tamás, Pápiu Viktor, Szrága Ede, Labud József és sokan mások. A hölgyek is érdeklődtek az előadások iránt és szép számmal voltak jelen meg a közgyűlésen is; így Ávéd Jákóné, Fröhlich Gyuláné, Löw Józsefné, Utry Jánosné, Dr. Csubry Bonifácné, Dr. Adorján Samuné, Wagner Sándorné, Fröhlich Jolán, Papp Györgyné, Dergán Béláné, Lakner leányok, Bach Sándorné és többen mások.

A gyűlést d. u. 4 órakor Pál Antal elnök hatásvos beszéddel nyitotta meg. Köszönetét fejezte ki a beléje helyezett bizalomért, majd elevenen vázolta a társulat működését, kifejtette céljait és azt, hogy mennyiben igyekezett ezeknek megfelelni, a végén pedig munkás együttműködésre buzdította a tagokat. A tetszéssel fogadott megnyitó után meleg szavakkal emlékezett meg az elhunyt Biró Béla, kolozsvári apátplebánosról, ki a társulat alelnöke és mindig buzgó tagja volt, aminek még végrendeletében is fényes jelét adta. Emlékét a társulat jegyzőkönyvében öröklítette meg.

Ezután a nyilvános felolvasások következtek. Elsőnek Zlamál Ágost, főgimn. tanár mutatta be tudományos értekezését, mely a görög nemzet jelleméről szólt. Mely tudományos áttekintéssel vezetett át a görögségnek történetén, művelődésén, gondolkodásán, irodalmán, alkotmányán és törvényein s ezekből egyszerű, világos, vonzó előadással levonta és megrajzolta a helének örökké példászerű erkölcsi karakterét. Felolvasását nagy figyelemmel hallgatták és zajos tetszéssel ünnepelték.

A tárgysorozat második pontja a rómaiakhoz vezetett. Kárpiss János, főgimn. tanár Propertiusnak (é. 49—15. Kr. e.) és Qu. Horatius Flaccusnak (é. 65—8. Kr. e.) egy-egy költeményét adta elő, melyeket mértékes-rimes versformában fordított le a latin eredetiből. Propertiusnak Cynthiához, a falura távozó kedveséhez való bizalma és Horatiusnak barátjához, Pompeius Grosphushoz intézett ódája, amely az epikureizmus lelki nyugalmának és megelegedésének, mint a legfőbb jónak a legtalálhatóbb ajánlása, a hallgatóság általános tetszésével találkozott.

Most Rass Károly, főgimn. tanár olvasta fel kedves kis novelláját, amelynek címe: „A világ vége.” A természetnek aprólékosan mély megfigyelése azzal a meglepő, fordulatos ügyességgel párosult Cziczurka színes rajzában, amely a váratlan ellentétek által művészi és mégis közvetlen élénkséggel jellemez. Néhol fel-feleszállott allegorizáló célzata e mesteri rajznak, amely sok helyt élénk derűtséget keltett és tüntető elismerést szerzett igazán költői lelkületű szerzőjének.

A felolvasások után következett a társulat XXVI. rendes közgyűlése. Elsőnek Kárpiss János terjesztette elő kimerítő titkári jelentését. Beszámolt a társulat anyagi állapotával, bemutatta a szellemi működését, amelynek élénkítéséhez Imets F. Jákó 80. K. és Ujfalu József dr. 120 K. játalomdíjjal járultak. A „Közművelődés” heti 500 példányban, évi 53. számban 103 ívnyi terjedelemben jelent meg. Tartottak egy díszgyűlést, egy rendk. közgyűlést és hét választmányi gyűlést. Megünneptették b. e. XIII. Leó 25. é. pápaságának és a társulat 25 éves fennállásának jubileumát. A társulat tagjainak száma 16 alapító, 78 pártoló, 143 rendes tag és lapjuknak van külön 193 előfizetője. A titkári jelentést helyeslőleg tudomásul vették.

Ezután Csiky Miklós pénztáros terjesztette elő az 1903. és 1904. évről szóló pénztári jelentését, amely szerint a társulatnak volt 3055.14 K. bevétele és 2990.10 K. kiadása. A kiadás 28%-a az erdélyi püspök úr kegyes adományából telt, aki évi 400 K. segélyben és 33 lappéldány 264 K. előfizetésben részesítette a társulatot, s a folyó évre már 800 K. segélyt utalványozott ki, amely kegyességeért a gyűlés ő exczellenziájának jegyzőkönyvileg hálás köszönetét nyilvánította.

Kiegészítették továbbá a választmányt és belső vál. taggá Tamási Áron, prelátus-kanonokot, külső választmányi taggá pedig Forster János, ny. püsp. szert.-t választották.

Az indítványok során Fejér Gerő dr. mutatta be Máthé József korszerű indítványát, amely a hírlapok hazug és valótlan egyházellenes támadásainak és hireinek megezáfolását célozza; ennek gyakorlati kivi-

FERENCZ JÓZSEF KESERÚVIZ
„AZ EGYEDÜLELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.”
— LERAKAT: ID. MISSELBACHER J. B. CZÉGNÉL GYULAFEHÉRVÁRT. —

telét a gyűlés az erdélyi püspök úr önmagyméltóságának pártoló felszólalása után az eszmét magáévá téve Rejőd József kellően megokolt javaslatára a választmányra bízta.

Az elnök végül hálás köszönetét fejezte ki a püspök úr öccszellencziájának; a tagoknak és a nagy közönségnek szíves érdeklődéséért, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Novák Ferencz, Kovács Lajos és Rejőd József tagokat kérte föl és a gyűlést este $\frac{3}{4}$ órakor zajos éltetés közt bezárta.

— **A vágóhid megnyitása.** Városunk polgármestere nov. 30-án délután 1 óra 30 perczkor nyitotta meg az ujonnan épült vágóhidat. A megnyitás iránt érdeklődő polgár kevés volt s volt a megnyitáson egy nő is, habár kissé megkésve volt jelen. A vágóhid a legmodernebb berendezésű és minden igényt kielégít; az építés is elég masszívnak látszik, de ezt a látszatot az idő lesz hivatva beigazolni. A megnyitás után két nagy és egy kis szarvasmarhát ütöttek le és dolgoztak fel. Decz. 1-től kezdve már csak e helyen lehet ölni az állatokat.

— **„A városi pénztári hivatal időtöltése”** ezimű félig humoros, félig komoly közleményünkre a városi pénztári hivatal helybeli láptársunknak a „Nyílt terében” a dologhoz nem tartozó képtelenségeket írva válaszol s az ott citált „parancsolommal,” a rákövetkező eljárás elmesélésével és a későbbi dolgok felhozásával mind-mind beismeri és megerősíti éppen azt, ami miatt mi felszólalni merészkedtünk s ami majdnem egyedül volt a mi közleményünk komoly oldala. Azt ismeri be és erősíti meg, hogy: 1. a pénztári hivatal nem tud különbséget tenni az adóhátralék vagy a város másnemű rendes és egy olyan rendkívüli követelése között, amit a polgárság egy században talán csak egyszer fizet be, 2. nem tudja megkülönböztetni azt, hogy a rendes fizetendőket a polgárság nem felejt el, míg a nagyon ritkán s hozzá még csekély nagyságú fizetendő felett, a legtöbbször akaratlanul napi rendre tér; holott ha valaki listával hozzá megy, azonnal és készségesen fizet; 3. nem tud különbséget tenni jó és rossz fizető között, hanem azt is, a ki január 2-án minden követelést befizet, de véletlenül és tudtán kívül még 28 fillér fizetni valója merül fel, ezért a hátralékért, ha eltalálja az adóintés után a fizetést felejtani, az adóvégrehajtók által éppen úgy megszékíroztatja, mint a esőkönnyös hátralékosokat, vagy ez nem szakirozás? és 4. nem tud különbséget tenni, hogy vannak olyan természetű követelése a városnak, melyeket a rendőrség egy rendőrrel már akárhányszor beszédetett s ilyen természetű a tábladij is, és vannak olyan követelések, melyeket a pénztárban kell okvetlen fizetni. — Miután a pénztári hivatal válasza ezeket mind beismeri és mi csak is ezért szólaltunk fel, hát ennél fogva nincs miért, tovább alkalmat adjunk a városi pénztári hivatalnak arra, hogy nyílttéri bölcseségekkel és öndicséretekkkel foglalkozzék és ezekkel töltse el azt a drága időt, a mit a fennebbi megkülönböztetésekre kellene fordítania és ebben az exlex-es munka-hiányos időben kiiktasson olyan dolgokról, amiket mi vagy nem mondottunk, vagy nyilvánvalóan tréfáson hoztunk fel s amit nemcsak mi és minden ember, de minden gyerek is tud. És végül, hogy ne adjunk alkalmat arra, hogy konokul megálljon azon mindenki előtt ismert, csak éppen a pénztári hivatal előtt ismeretlen felsőbb hatósági rendelkezések ellen, hogy nem szabad az adófizetőket fölöslegesen zaklatni és nekik fölösleges kiadásokat avagy megszegyenítést okozni. — No még csak egyet! A válasz azt is mondja, hogy a zálogoláshoz nincsen senkinek semmi haszna. Ezt azonnal elhisszük, mihelyt a városi pénztári hivatali bölcsesség beigazolja, 1. hogy a végrehajtó és azok az urak, a kik a végrehajtóval zálogolni mennek, a városi hivatali létszámban benne vannak s a várostól állandóan megállapított fizetést huznak és 2. hogy a megzálogoltak és megintettek hátralékukon felül semmiféle fizettséget nem kötelesek hordozni.

— **Művészettörténeti előadást** tartott a gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban Reithofer Jenő tanár, vetített képekkel a román stílusról és annak műemlékeiről szerdán d. u. 4 órakor. Főgimnáziumunk tanári kara még több ilyen előadást fog rendezni, amelyek tanulóifjainknak művészeti nevelését célozzák.

— **Bucsuzás.** Azon alkalomból, hogy a legfelsőbb rendeletből Brassóba lettem áthelyezve, s állásomat sürgősen el kellett hogy foglaljam, igen sok és őszinte jó barátomtól, valamint kedves ismerőseimtől, — kik 7 évi itt létem alatt annyi szívéllyességgel és előzékenységgel elhalmoztak — személyesen nem vehettem bucsut: e szerény sorokban veszek tőlük bucsut, s kérem őket, bár körükből nehezemre esik megválni, a jövőben is tartsanak meg jó emlékükből. Isten velük!

Gyulafehérvár, 1905. nov. 30. Gaáli Rezső s. k. utász százados brassai katonai állomási tiszt.

— **A Kath. Kör hangversenyét,** amelyről már adtunk hírt, nagyobb szabású műsorral december hó 17-én fogja megtartani az Európa szálló dísztermében.

— **Hangverseny.** A gyulafehérvári izr. énekkar nov. hó 26-án tartotta az Európa szálló nagytermében hangversenyét, mely a közönség részvétlensége miatt anyagilag igen gyöngén sikerült. Annál nagyobb volt azonban az előadott énekszámok sikere.

— **A marosujvár-kocsárdi** vasút vonal ma-holnap a tréfás adomák személyesítőjévé lesz. E hó 21-én este ismét komikus esemény történt itt. Az történt, hogy mikor a vonat Marosujvárról Kocsárdra volt indulandó, vették csak észre, hogy a lámpák Kocsárdon maradtak. A kalauz a világítás fogas kérdését aztán úgy oldotta meg, hogy menet alatt azon kocsiban, a hol utasok voltak gyertyát gyújtott s mert nem volt gyertyatartója, hát beállott ő maga gyertyatartónak.

— **Figyelmeztetés.** Értésünkre jutott, hogy valaki visszaélve a közönség jótékonyásával a mi nevünkben egy szegény család részére könyöradományokat gyűjt. Kijelentjük, hogy mi senkit ezzel meg nem bízunk s így legjobb az illetőt a rendőrség figyelmébe ajánlani. Gyulafehérvár. Az igalmas nővérek zárdája.

— **Gondos anyák figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé tesszük. Az angol gyermekhalandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordítatik s nincs család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztnának a csukamájolajat, mert e szer az, mely óriási nagy táperejénél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szívesen vették be e szert, de mióta a Zoltán-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

— **Marosportusi eset.** Muntyán Szerafin e hó 21-én este összeszólalkozott a koresmában Vlád Juon és Kornya János Juon nevű fiával, a rendőrnek közbelépése következtében azonban elcsendesedtek és mindenki hazament. Másnap este 22-én jött Muntyán Szerafin 5 órakor baza a munkából, elment a koresmába és vett magának 3 porció pálinkát, avval hazaindult azonnal. Kornya Juon várta a koresmaajtóban és elkísérte a koresmától 190 lépésre, arra a helyre, hol Vlád Juon várt rájuk az országut-árokban egy bottal. A helyre érkezve Kornya Juon elszaladott szemben levő lakására, hogy ne legyen jelen, Vlád Juon pedig a sötétben Muntyán Szerafint megtámadta és a nála levő bottal a fejét ütötte. Muntyán Szerafin már az első ütésre összeesett, de a fektében még több ütés következett. Erre Vlád Juon mint aki dolgát jól végezte, lassu lépésben keresztül jött az országuton és hazament. Vajna Józsefné, kinek boltja előtt a dolog történt és a bolt-nak lámpasugara oda világított, látta a menekülő embert, de a nagy sötétségben nem ismerte meg, csak midőn az ajtót hallotta becsapni, akkor ébredett meg benne a gyanu, hogy Vládnak a fia lehetett a tettes. Muntyán Szerafinnak a tett után mégis volt annyi ereje, hogy felkelt a földről és egyedül ment haza a faluvégén levő szállására. Hazaérkezve csak zavartan tudott beszélni egy pár szót a feleségével, ki azonnal az orvos után küldött, de mikor az 9 órakor eljött, már nem tudott magáról és nemsokára meg is halt. Maradott 6 kiskorú gyermek, melyek közül a legidősebb fiu 14 éves és egy tengernyi adósság. Zavartában azt mondta a feleségének kérdéseire, hogy leesett a vonatról és Hilesa megütötte, mert ezelőtt egy pár nappal veszekedtek valami kő végett. Megjegyzem, hogy Vlád Juon és Kornya Juon egyformán bűnösök, mert össze voltak beszélve, mint a kiballgatások folyamán kisült, hanem azon csodálkozom, hogy Kornya Jánost már hazaeresztették. Vlád Juon vizsgálati fogságban van.

— **Nyilvános nyugtázás.** A helyi izr. énekkar által nov. hó 26-án rendezett jótékonyezélu hangversenyen a következő fölülfizetések folytak be: Fischer Vilmos, Springer Aladár, Heller Gyula, W. I. 1—1 kor.; Herzlinger Nándor, Trencsiner 50—50 fill.; Brambier Samu, Herschkovits N. 40—40 fill.; Schwalb Mórné 20 fillér.

— **Pivár-féle alapítvány.** A kultuszminisztérium megengedte, hogy bold. Pivár Ignác a vakok budapesti orsz. kir. nevelő és tanintézete igazgatójának emlékére ismerősei, barátai és tanítványai körében egy a nevét viselő alapítvány létesítése czéljából gyűjtés rendeztessék. Eme hír széles körben fog örömet keleni, mert akik Pivár egyéniségét és működését ismerték, szí-

vesen fognak e czélra áldozni s csakhamar megteremtik egy oly alapítvány létesítéséhez szükséges összeget, melyen egy szerencsétlen vak gyermeket lehet eltartani s ekként az életnek megmenteni. Az igazgatóság e tárgyban a közel jövőben névre szóló gyűjtőívet fog kibocsátani, akik netalán valamelyes okból szabályszerűen kiállított gyűjtőívet nem kapnának, forduljanak az igazgatósághoz, ki ez irányú kérelemnek eleget fog tenni. Egyébként már most is elfogad adományokat s azokat köszönettel nyugtázza. Budapesten, 1905. nov. 25. A vakok budapesti orsz. kir. nevelő és tanintézete igazgatóságának nevében Harrach Károly igazgató tanár

— **Tanfolyam motor-kezelőknek.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a motortulajdonosok figyelmébe ajánlja, hogy a m. kir. technológiai iparmuseum gépcsarnokában Budapesten négy anthraczit, — koks- és fa széntüzelésre alkalmas szivórendszerű generátor-gőzmotor van kiállítva, minélfogva alkalom nyílik arra, hogy az érdekelt motortulajdonosok és motorkezelők e legujabb kisipari motorok szerkezetét és kezelését rövidebb tartalmu tanfolyamokon megismerhessék. Minthogy első sorsban e vidéki motortulajdonosoknak, kezelőknek és leendő kezelőknek volna érdekében egy-egy ilyen 6 napig tartó tanfolyam elvégzése, alólírott kamara fölhívja azokat a motortulajdonosokat és önálló iparosokat, akik motorüzemre szándékoznak berendezni, motort kezelnek, vagy már kezeltek és a kikkel a tulajdonosok motorait kezelteni kívánják, hogy a Budapesten rendezendő tanfolyamon a mennyiben részt óhajtanának venni, e szándékukat f. évi december 10-ig jelentsék be kamaránkhoz. A 6—6 napos tanfolyam teljesen díjmentes és csupán személyenként 2 korona beiratási díj fizetendő. A vidékről Budapestre és vissza III. oszt. kedvezményes vasuti jegy lesz a résztvevőknek rendelkezésére adva. Kolozsvár, 1905. november 25. Weisz József elnök, dr. Gámán József h. titkár.

— **Müller J. és Fia** kelmefestő és vegytisztító gyári fiókjának lapunk mai számában közölt hirdetésére e helyen is felhívjuk a t. olvasó közönség b. figyelmét.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűviz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserű vizet.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:

Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legcsekélyebb zsirtartalmu, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindazáltal ritka finom íze mellett kiválóan ocsó.

Valódi csakis
Hoff János
névvel és az oroszlan-védjeggyel.

Csomagok à $\frac{1}{4}$ kgr. 90 fillér
 $\frac{1}{8}$ 50

Mindenütt kapható.

I R O D A L O M.

* **A Szent-István-Társulat újabb népiratkái.** Nyolcz új népiratka sorozatát adta ki legújabban a Szent-István-Társulat. A nyolcz népiratka a nép lelki világának és a gyakorlati életben szükséges tudnivalók megvilágosítására, irányítására egyaránt hat tárgyainak változatosságával és a nép szükségletéhez, valamint eszjárásúhoz mért nemes, magyaros, érdekes előadásával. A 220. sz. Három balta cz. rege és Olcsó husnak hig a leve tanulmányos história Horváth E. Jánostól vidáman feddi a kapzsiság, meg a helytelen hiszékenységek hibáját. Ára 8 fillér. A kaszálók és legelők ápolása (221. sz.) Czike Imrétől hasznos útmutató, kivált ma, amikor mindjoaban sürgetjük az állattenyésztés föllendítését. Ára 6 fillér. A domonyi éjféli mise (222. sz.) Gubicza Lajostól egy csodálatos, de szépen megokolt megtérésnek kedves története. Ára 10 fillér. A pataházi menyegző cz. (223. sz.) elbeszélés a lakodalmakon még mindig divatozó lövöldözések káros szokása ellen szól eleven példával. Ára 10 fillér. A sertés tenyésztése és hizlalása (224. sz.) Mócsy Lászlótól szintén jó tanácsadó, melynek nagyon is hasznát vehetik a gazdák. Ára 12 fillér. Melyek a polgár kötelességei? (225. sz.) új dolog a népiratkák sorozatában. A községi életben előforduló mindennapi jogesetekben ad ügyes, rövid felvilágosításokat. Valóban szükséges kis kalauz ez minden falusi gazdának s hogy mindenki könnyen megtalálhassa a maga esetét, betűrendes tárgymutatóval is el van látva; nemkülönben

az adófizetésre, katonasorozásra, cselédszerződésre stb. vonatkozó teendők és határidők is havi táblákban vannak csoportosítva. Szerzője dr. Sissovics Miklós községi polgármester. Ára 24 fillér. Ügyes és nyilván nagyon kedvelt könyvecske lesz a Példabeszédek és közmondások (226. sz.), melyeket Horváth E. János szedett össze és látott el magyarázattal. Ára 24 fillér. Végül a 207. számú népiratka Szent József tisztelete, szavalatokban és élőképekben, Erdősi Károly ismert pompás tollából. Kath. köröknek, legényegyesületeknek, iskoláokak különösen ajánlható. Ára 16 fillér. Megrendelhetők a Szent-Istvan-Társulat könyvkereskedésében Budapesten (IV., Keeskméti-u. 2. sz.)

* **Mint minden évben,** úgy az idén is nagyértékű karácsonyi ajándékkal fogja meglepni előfizetőit a Pesti Napló. Ez a kitűnően szerkesztett, élénk és tartalmas lap minden egyes alkalommal bámulatos és elragadtatást keltett ajándék-albumaival előfizetői körében s ezek évről évre sok ezer új előfizetőt hódítottak e lapnak, mert azok valóban úgy a tartalom becsére, mint a kiállítás pompájára nézve felülmúlnak minden várakozást. Az idén a Pesti Napló „Modern Magyar Festőművészek” című albumot fog küldeni előfizetőinek, melynek előkészítő munkálatai már serényen folynak. Ez az album fényben és tartalomra nézve még az eddigieket is felül fogja mulni és ingyen fogja megkapni a Pesti Napló minden előfizetője, aki eddig legalább 1/2 évet befizetett és egy további fél évi előfizetésre magát kötelezte. A Pesti Napló előfizetési ára egész évre 28 kor. — 1/2 évre 14 kor. — 1/4 évre 7 kor. — Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrássy-ut 27.

Nyílttér.

Magas kitüntetés.

A folyó év augusztus havában Tetschenben tartott **halászat, vadászat és turista** kiállításon **Wernig Péter** cs. és kir. udvari fegyvergyáros Ferlach, (Karintia) egy collectio fegyvert különböző fajtából beküldött, miért ezen világhírű czégnek az ő finom praecis kiviteli gyártmányaiért vadászfegyverekben a kiállítási bizottságtól, a cs. és kir. kereskedelmi minisztertől Bécsből, a legmagasabb kitüntetés, a cs. és kir. államdíj és az arany kereszt adományoztatott.

Miért is ajánljuk szükség esetén bizalommal Wernig Péter czéghez fordulni.

Sz. 8142—1905. t.l.k.vi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bildea Stefánné és Breáz Aurelne gáltói lakosok végrehajtatonak Bildea Juon oláh-hercepei végrehajtást szenvedő ellen 140 kor. tökekövelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az o-hercepei 17. számú telekjegyzőkönyvben A + 1., 8., 10. rdsz. alatti ingatlan összesen 664 korona becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1905. évi december hó 7-én d. e. 9 órakor O-Herepe községhezánál megtartandó nyilvános árverésen** a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kiállítási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3335. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §. értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.
Gyulafehérvárt, 1905. évi X./30.
A kivonat hitelességét igazolja.

A kir. t.l.k.vi kiadó.

Sz. 7974—1905. t.l.k.vi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyenyedi ev. ref. Bethlen főiskola végrehajtatonak Ávrám György és Ávrám Niculae végrehajtást szenvedő ellen 320 kor. 21 fillér tökekövelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a henningfalvi 379. számú telekjegyzőkönyvben A + 2—3., 5—8. rdsz., a henningfalvi 377. sz. t.l.k.vben A + 1. rdsz. alatti ingatlanokra összesen 685 korona becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1905. évi december hó 19-én d. e. 9 órakor Henningfalva községhezánál megtartandó nyilvános árverésen** a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kiállítási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3335. sz. alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a ki-

küldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkvi hatósága.

Gyulafehérvárt, 1905. évi október hó 28-án.

A kivonat hitelességét igazolja

Bohuczky János kir. t.l.k.vi kiadó.

A „Pesti Napló”

új karácsonyi ajándéka.

Modern Magyar Festőművészek

a czime új kiadványunknak,
melyet 1905. évi karácsonyi ajándéku szánunk t. előfizetőinknek.

Ezen új ajándékművünk, noha folytatása és kiegészítő része lesz a „Magyar Festőművészek Albumának”, mégis mint teljesen önálló mű gyönyörű foglalatja lesz a modern magyar festőművészet remekeinek.

Eddigi karácsonyi ajándékaink is a magyar irodalmat és magyar művészetet szolgálták, nagyszabású és nagyértékű diszművek százazernyi példányaival terjesztve el a magyar kultészet és festőművészet nagyjainak alkotásait. A remekművek e díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló” új és minden eddigi ajándékát tulszárnáló diszművel: a **Modern Magyar Festőművészek-kel.**

Ötven nagyszabású festményt szemeltünk ki a modern magyar festők alkotásaiból, nagyrészt mesteri kiviteli műlapokon és **gyönyörű, több színnyomású képekben.** — Ezenkívül be fogjuk mutatni e műben **jelesebb festőink** vonzón megírt **életrajzát.** A szöveget, amely a modern magyar festőművészet történelmét fogja tárgyalni, elsőrendű esztétikusaink könnyed előadásában, színes képek és rajzok fogják tarkítani. Albumunk külső formájában is követni fogja eddigi törekvéseinket és a magyar **könyvkötőiparművészet** újabb alkotása lesz.

Ezt az új, páratlan díszű ajándékunkat megkapja karácsonyra állandó előfizetőinkön kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre **megszakítás nélkül** a Pesti Naplóra előfizet. Az előfizetés fél és negyedévenként, sőt havonta is eszközölhető. — Előfizetési ár: 1 évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. 1 hóra 2 kor. 40 fill. — Mutatványszámot szívesen küldünk. Tisztelettel a **„PESTI NAPLO”** kiadóhivatala.

SÖMÖRBETEGEK

olyanok is, kik sehol gyógyulást nem találtak, kérjenek prospektust és hiteles bizonyító-leveleket **teljesen ingyen**

ROLLE C. W. gyógyszerész

Altona-Bahrenfeld (Elbe)

MÜLLER J. és FIA

— **kelme-festő, Vegy-tisztító és fehérnemű-gőzmosó gyári fiókja** —

Főter, a zárda-épülettel szemben. **GYULAFEHÉRVÁR,** Főter, a zárda-épülettel szemben.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására adni, miszerint 1854. év óta fennálló és legjobb hírnévnek örvendő

gőz-kelme-festő és Vegytisztító-gyárunkat

egy a mai kor igényeinek megfelelő **legmodernebb gépezetekkel** felszerelt

fehérnemű gőzmosodával

bővítettük ki, hol a **fehérneműek,** de főleg **férfi-ingek, gallérok, kizetők** stb. stb. vegytiszta szapannal minden **maró anyag kizárásával hóféren** mosatnak és fényeztetnek.

Vegyileg tisztítunk és festünk mindennemű **férfi-, flu- és gyermek-ruhákat, őszi és téli kabátokat** egészen minden bontás nélkül, **függönyöket, csipkéket, himzéseket, butorszőveket** stb. stb.

A nagyérdemű közönség eddigi irántunk tanusított bizalmát megköszönve, kérjük további nagyrabecsült megbízásait és szíves pártfogását

kiváló tisztelettel

Müller J. és Fia.

Részletfizetésre

Porcellán és üveg szervizek, lámpák, china ezüst. Kérésre képes színes árlap ingyen. **Ugyanitt** utazók felvétetnek, kik vendéglősöket, kereskedőket és henteseket látogatnak, híres szegedi paprika eladásával sokat kereshetnek.

1 kiló világhírű szegedi paprika 3 frt. utánvétellel.
Ivánkóvits Károly és fia, Szegeden.

En, Csillag Anna

185. cm. óriás hosszú Loreley-hajamat az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után értem el. Ezen kenőcs az egyedüli szer a haj ápolására, a növes előmozdítására, a fejbőr erősítésére; uraknál erős és teljes szakállt növeszt és már rövid idei használat úgy a hajnak, mint a szakállnak természetes fényt és teltséget kölcsönöz és megóvja ezeket a korai megöszüléstől egész a késő aggkorig.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.

Postai szétküldés naponként az összeg elzötes beküldése vagy utánvétellel az egész világra a gyárból, hova minden rendelés intézendő.

Csillag Anna
Wien I., Graben 100.

Cs. és kir. udvari műasztalosok, kárpitosok és díszítők

Fodor Mihály utódai

BUDAPEST

f. évi május 1-seje óta

kizárólagosan: **IV., Váci-utca 24.**

Interieurs. Művészi kiviteli díszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.

Nincsen

— **betegség a háznál,** —

ha meghozatja a híres

KIRÁLY-BALZSAMOT,

a balzsamok királyát, mely minden betegség ellen egyedüli biztos szer; ezen híres balzsam által megakadályozza a főfájást, köszvényt, csuzt, rheumát, fog- és hátfájást, lábszaggalást, kólikát, gyomor-fájást, szóval minden betegségnek egyedüli biztos orvossága a híres **Király-balzsam,** tehát szükséges, hogy minden háznál készenlétben legyen. Egy nagy üveg utánvétellel 2 kor. 55 fill., 3 üveg 6 kor. 55 fill. bérmentve.

Kapható: **GRÓSZ-NAGY FERENCZ** gyógyszerésznél
Debreczen, Kossuth-utca.

Bpsten **Török József** gyógyszer-tárában Király-u. 12. Ugyancsak ezen szerrel megrendelhető az egész országban elismert **híres hajdusági bajuszpedrő,** melytől a legrövidebb idő alatt a legszebb bajusz nyerhető, 3 doboz 2 korona 15 fillér bérmentve, utánvétellel.

Sz. 496—1905. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíróságnak 1901. évi V. 290/1. számú végzése következtében Dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Anka Sándor abrudfalvi javára Borza Stefán abrudfalvi ellen 400 kor. s jár. erejéig 1901. évi május hó 4-én foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 1372 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák és kötelezvények nyilvános árverésen eladatnak.

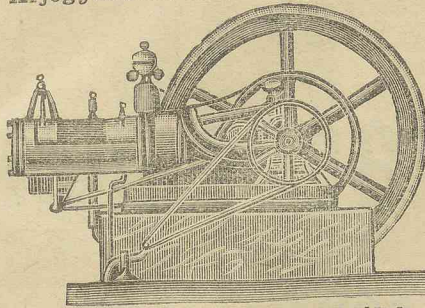
Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíróság 1905. évi V. 303/19. számú végzése folytán 400 kor. tökekövelés, ennek 1901. évi február hó 11. napjától járó 50% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 155 kor. bíróilag már megállapított költségek erejéig, alperes lakásán Abrudfalva-Csuruleán leendő megartására **1905. évi december hó**

15-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Abrudbányán, 1905. évi nov. hó 20. napján.
Szabó Dénes kir. bir. végrehajtó.

Árjegyzékkel és felvilágosítással

Ingyen és bérmentve szolgálók.

Halász Ödön Gyulafehérvárt

az Agrária magyar gépforgalmi részvénytársaság erdélyrészi vezérképviselője.

Képviselési eszközök: Gőzcséplőgépek. Benzineséplőgépek. Gőzmalmok. Benzinmotoros malmok. Szívógenerátorgáz berendezések. Vetőgépek. Ekék. Járgányos cséplők. Továbbá mindenféle gazdasági gépek és műszaki czikkek.

Agrária (Ásványi szabadalmú) **kukoricza szártépő készülék** (Fontos találmány a takarmányozás terén) **erdélyrészi kizárólagos vezérképviselője.**

Értesítés.

Van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki n. érd. közönséget értesíteni, hogy számos év óta fennálló

női divat üzletemet egyesítettem az Utry-féle házban lévő **WEISZ ÉS ROZNER**

férfi divat üzlettel s azt saját cégem alatt fogom vezetni. Egyesített üzletemben mindig a legjobb és a legújabb divat szerinti izléses czikkek lesznek raktáron tartva, s valamint eddig úgy a jövőben is teljes erőmből igyekezni fogok mélyen tisztelt vevőimnek becses bizalmát szolid áráimmal és pontos kiszolgálásommal kiérdemelni.

A régi üzletemben levő árukat, míg a készlet tart, tetemesen lezártított árban kiárusítom. A t. vevőközönség becses pártfogását kérve, maradok tisztelettel

Rozner Lázár,
női és férfi divatárú kereskedő Gyúvárt.

Régi üzletem berendezése eladó, az üzlethelyiség kiadó.

STATTIN R. czukrászdája

GYULAFEHÉRVÁRT.

A közledő Mikulásnapra és Karácsonyra ajánlom az idén is nagyválasztékú karácsonyi bonbonokat és süteményeket darabja 2 fillér, 120 drb. 2 korona és darabja 4 fillér, 60 drb. 2 kor. Évekig tartó karácsonyi papírból, díszített és díszítetlen anyagok, boa, üvegdisz stb. stb.

Nagy választék Krampuszokban és csinos Bonbonok finom bonbonokkal, mellicukorkák ára 20 fillér dobozonként. Finom torták, sütemények és theasütemény. Mindig friss saját gyártmány.

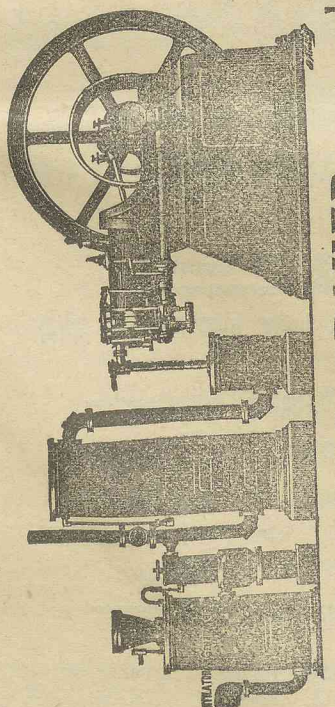
Kletz kenyér, teljes kenyér, mákos- és diós kifli, valódi pozsonyi módra.

Ajánlom a n. é. közönségnek magát idejében előre ellátni.

Kiváló tisztelettel
Stattin Róbert,
czukrász.

Egy tanoncz felvétetik

Stattin Róbert-féle czukrászdájában.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI. Podmaniczky-utca 18.

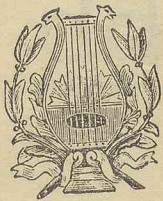
Motorgyár és vasöntő: Bécs.
Benzin- és petróleum-motorok és loconoblok, szivó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kézzel vezérelhető féltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségtérítés és árjegyzék ingyen.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár

távolról sem képes oly olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint

Reményi Mihály

a magyar királyi zene-akadémia házi hangszerkészítője, azért ne vásároljon semmiféle hangszert legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa- vagy rézfúvóhangszer, húr stb. stb., míg Reményi legújabb ábrákkal ellátott képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről Király-utca 58. Zenekarok teljes felszerelése a legolcsóbb áron. Külön költségvetés díjtalanul.

— Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Zongorák és ezimbalmok javítása és hangolása. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón.

KLINK SÁNDOR

ORGONAÉPÍTŐ

elvéllal zongorahangolásokat és átalakításokat, valamint mindenféle hangszert javítását a legjobb kivitelben és jutányos áron. Épít orgonát és készít új zongorákat. Levélbeli megkeresések Klink S. czimén Dávára, vagy ezen lap kiadóhivatalához intézendők.

Ha köszvényben, reumában szenved, ne kíséreljezzon semmiféle szerrel, hanem vegyen egy üveg **Dr. Flesch-féle köszvény-szeszt**

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, ütést, erőltetés, rándulás, fízamodásból származó fájalmakat és daganatokat biztosabban gyógyít, mint bármely más külső vagy belső gyógyszer. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető, még a legrégebb bajoknál is, melyeknél sem fürdő, sem gyógyszer nem használt. Kapható a feltalálónál és egyedüli készítőnél:

Dr. Flesch Emil „Magyar Korona” gyógyszerárában
Győr, Baross-ut 24. szám.

1 és fél decziliteres üveg ára 2 korona. Huzamosabb használatra való „Családi” üveg ára 5 korona, 8 kis, vagy 2 „Családi” üveg rendelésénél bármintve utánvétellel küldjük.

Harisnya különlegességek!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Dus választék a legdivatosabb női-, férfi- és gyermek harisnyákban.

KALLÓS L.

Budapest, VIII. József-körút 9.

12 pár saját készítésű fekete czérna harisnya 10 korona.

Nyavalyatörés.

Ki nyavalyatörés, göres és más idegen állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. Haflyú gyógyszerár által Majna Frankfurt.

AGRÁR TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

MAROS-VÁSÁRHELYT.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió korona.

Fióktételek és kirendeltségek: Csikszerecs, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszerecs, Parajd, Székelyudvarhely, Székelykeresztúr.

Van szerencsénk tudatni, hogy

MAROSUJVÁRI KIRENDELTSÉGÜNKET

mult hó 22-én, pénteken, a Schmelzer-féle házban: Mikó-utca 37. szám alatt megnyitottuk.

A kirendeltség ügyeit a következő urakból álló igazgató választmány fogja intézni u. m.

Elnök: Stepán Miksa, m. kir. bányatanácsos, Marosujvár. Alelnök: Gegő Károly, nagylaki földbirtokos, Láng Aurél, m. kir. számtanácsos, Marosujvár, dr. Jancsó Ödön m. kir. bányafőorvos, Marosujvár, Zeyk Endre, földbirtokos, Maros-szentbenedek, Benedek Farkas, földbirtokos és kereskedő, Marosujvár.

A kirendeltség foglalkozik a legjutányosabb kamatok és feltételek mellett a takarékpénztári üzlet minden ágával, főszlyt helyezvén a kis- és középbirtokosoknak nyújtandó olcsó jelzálogos, továbbá törlesztéses kölcsönökre, melyeket 300 koronától kezdve, a tőketörlesztést és kamatot is magában foglaló félvétenkénti részletfizetések ellenében 10—65 évig terjedő időre 4½% alap kamattal bocsátja rendelkezésre. Nagyobb kamatu előző terhek convertáltak.

Leszámitol továbbá 6 havi lejáratig terjedhető váltókat és adósleveleket.

Elfogad betéteket és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Előleget ad értékpapírokra és betárolt árukra.

Vásárol és elad értékpapírokat, külföldi pénzeket, — bevált szelvényeket és kisorsolt értékpapírokat.

Folyószámlai hitelt nyújt betáblázásra és más elfogadható biztosítékra. Maros-Vásárhelyt, 1905. szeptember 15-én.

Teljes tisztelettel

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Maros-Vásárhelyt

Báró Kemény Ákos,
elnök.

Tauszik B. Hugó,
kir. tanácsos, vezérigazgató.

Aki kitűnő étvágy fokozó asz-
tali italt öhajjt,
Aki gyenge, lábbadozó,
Aki ideges, álmatlan,
Aki vérszegény,
Aki sovány,
Aki szoptat,
Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a
== kitűnő hatásának elismert ==

HERCULES
maláta-tápsör
különlegességet inni, rendkívül tar-
tós és sokáig eláll.
Kapható minden nagyobb csemege-
fűszer-kereskedésben, kávé-
házban, vendéglőben és a
Hercules Söröző szétküldési
telepén.
Budapest, VII. Bethlen-tér 3.
Telefon 36-37. Árjegyzék ingyen.
Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (8 üveg)
utánvétellel.
Főraktár Gyulafehérváron: Lobstein Lázár
fűszer és csemege kereskedőnél.

Egyszeri átsimítás

Schicht-szappannal

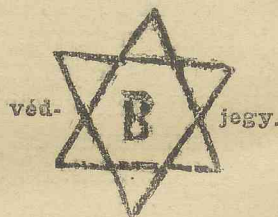
(Szarvas vagy kulcsszappan)

pótol

Kétszeri átsimítást közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Mégis jobb

**BRECKNER JÁNOS-féle
szappan.**

Legkiválóbb és ezért legolcsóbb szappan!

Védjegy:

„Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult háziszor, mely
már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-
csillapító szernek bizonyult **köszvény**nél,
csúznál és meghűléseknel bedörzsölés-
képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és
csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a
„Horgony“ védjeggyel és a **Richter** cég-
jegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva.
Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és
2 korona és úgyszólván minden gyógy-
szertárban kapható. — Főraktár: **Török**
József gyógyszerésznél, **Budapest**en.

Richter gyógyszer-tára
az „Arany oroszlánhoz“, **Prágában**.
Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

5 korona
esetleg több kereset naponta.

Házimunka kötőgép-társaság.

Mindkét nembeli egyének keres-
tetnek gépeinken való kötésre!!

Egyszerű és gyors munka egész
éven keresztül otthon.

Előismeret nem szükséges. Távoltság nem határoz
és mi eladjuk a munkát.

THOS. WHITTICK & CO.

Prag. Petersplatz 7-182.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyálkaso-
dás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

-- Próbadohoz 50 fillér. --

= Fő és szétküldési raktár: =

„**Nádor**“ gyógyszer-tár

.. Budapest VI., Váci-körút 17. szám. ..

Éljen!

Egger mellpasztillái
csakhamar meggyógyított!

Kapható:

Gyulafehérvárt Fröhlich Gyula, Nagy Endre, Storfer Leó gyógyszer-tárakban.
Nagyenyeden Albert J. örök., U. Kováts József gyógyszer-tárakban.

Mielőtt oltványszükségletét fedezi

kérjen árjegyzéket az
== ERDÉLYI ==

első szőlőoltvány-telepről

.. Medgyes, Nagyiküllő megye...

Tulajdonosa:

AMBROZI MIHÁLY

szőlőbirtokos,

az erd. sz. gazd. egyet. szőlőszeti szakosztály elnöke.

Minden küldeményhez egy képes mi-
velési utasítás a „**Vinczellér barátja**“
mellékeltek.

A kőbányai első magyar részvény serfőzode világhírű világos és barna
márciusi, királyi, duplamárciusi és udvari sőrei
valamint

Bürger Albert

marosvásárhelyi serfőzdejének elismert kitűnő minőségű márciusi, korona és bajor módon főzött sőrei
kaphatók úgy hordókban, valamint palaczkokban is

Bürger Albert sörraktárában

az első magyar részvény serfőzode főraktára Gyulafehérvárt.

A palaczk sörök kívánatra paszteurizáltatnak, a mi által a palaczkosör több hónapon
keresztül kristálytisztán jég nélkül eltartható, amely körülmény kicsiny fogyasztás-
sal bíró korcsmárosok valamint magánfogyasztók részére is kiváló fontossággal bír.

A legfigyelmesebb és legpontosabb kiszolgálás.